

Sygn. akt IV U 918/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2017r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 lutego 2017r. w S.

odwołania A. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 20 września 2016 r. Nr (...)

w sprawie A. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala prawo A. C. do emerytury od (...)

Sygn. akt IV U 918/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 września 2016r. Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016r. poz. 887) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), odmówił A. C. prawa do emerytury wskazując, że na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a nadto nie osiągnął wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat. Do stażu pracy Zakład nie uwzględnił okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1.10.1972r. do 1.07.1974r., ponieważ na podstawie oświadczenia wnioskodawcy i zeznań świadków nie można jednoznacznie stwierdzić, w jakim wymiarze ubezpieczony pracował w gospodarstwie (świadkowie zeznali, że praca była wykonywana przez 4-6 godzin dziennie w zależności od potrzeb, a w oświadczeniu ubezpieczonego brak jest jakiegokolwiek informacji na ten temat), a nadto świadkowie określili pracę jako dorywczą a nie stałą.

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony A. C., wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury. Ubezpieczony wskazał, że organ rentowy nie uwzględnił okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1.10.1972r. do 1.07.1974r., ponieważ w godzinach, w których przebywał w szkole nie mógł pracować, więc pracę określono jako dorywczą, jednak miała ona charakter stały i była wykonywana przez 6-8 godzin dziennie. Wobec tego wniesiono

o uwzględnienie okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, którą wykonywał od 1.11.1978r. do 31.08.1980r., jak również w okresie pracy w (...) Związku Spółek (...) od 5.05.1979r. do 30.09.1979r. Do odwołania dołączono sprostowane zeznania świadków oraz nowe dowody w sprawie (odwołanie k. 1 akt sprawy).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. uznał w/w odwołanie w części za zasadne i na tej podstawie decyzją z dnia 9 listopada 2016r. zmienił w części decyzję z dnia 20 września 2016r. oraz ponownie odmówił ubezpieczonemu prawa do przyznania emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Do stażu pracy zaliczono okres pracy w gospodarstwie rolnym wnioskodawcy od 1.10.1972r. do 1.07.1974r., a tym samym uznano, iż na dzień 1 stycznia 1999r. A. C. wykazał okresy składkowe i nieskładkowe uzupełnione pracą w gospodarstwie rolnym w łącznym wymiarze 24 lat, 7 miesięcy i 19 dni. Organ rentowy nie zaliczył do ogólnego stażu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1.11.1978r. do 31.08.1980r., ponieważ w tym samym okresie od 5.05.1979r. do 30.09.1979r. wnioskodawca był zatrudniony na pełny etat w (...) Związku Spółek (...). Ubezpieczonemu ponownie odmówiono prawa do emerytury, gdyż na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił łącznie 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych (decyzja z 9.11.2016r. k.34 akt emerytalnych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, umorzenie postępowania w zakresie zaliczenia do stażu pracy okresu od 5.05.1979r. do 30.09.1979r., a także umorzenie postępowania w zakresie zaliczenia do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1.10.1972r. do 1.07.1974r. (odpowiedź organu rentowego na odwołanie, k. 2-4 akt sprawy).

Na rozprawie w dniu 2 lutego 2017r. ubezpieczony wyjaśnił, że wnosi o zaliczenie okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1.11.1978r. do 31.08.1980r. oraz okresu urlopu bezpłatnego, kiedy to odbywały się żniwa (k. 12v akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony A. C. w dniu (...) ukończył 60-ty rok życia. Uprzednio 6 września 2016r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o emeryturę (k.1-3v akt emerytalnych). Ostatecznie na podstawie przedłożonych dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy uzupełniony pracą w gospodarstwie rolnym w wymiarze 24 lat, 7 miesięcy i 19 dni, w tym 22 lata, 9 miesięcy i 2 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 16 dni okresów nieskładkowych. Ponadto uwzględniono staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 17 lat, 1 miesiąc i 2 dni. Do stażu pracy zaliczono okres pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1.10.1972r. do 1.07.1974r., nie zaliczono zaś okresu od 1.11.1978r. do 31.08.1980r., gdyż w tym okresie od 5.05.1979r. do 30.09.1979r. ubezpieczony był zatrudniony na pełny etat w (...) Związku Spółek (...). Zaskarżoną decyzją z dnia 20 września 2016r., która po częściowym uwzględnieniu odwołania została w części zmieniona decyzją z dnia 9 listopada 2016r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił A. C. prawa do emerytury, bowiem na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych (decyzja z 20.09.2016r. k.31 akt emerytalnych; decyzja z dnia 9.11.2016r. k.34 akt emerytalnych).

A. C. w okresie od 30 września 1956r. do 10 listopada 1978r. był zameldowany na pobyt stały w miejscowości B. pod numerem 32. W związku ze zmianą numeracji nieruchomości na terenie całej gminy budynek mieszkalny, w którym wcześniej był zameldowany A. C. otrzymał nowy numer 40 (zaświadczenie o zameldowaniu na pobyt stały k.11 akt emerytalnych; zaświadczenie k.11 akt sprawy). Od 2 lipca 1974r. do 31 października 1978r. ubezpieczony był zatrudniony w Zakładach (...) w S. na stanowisku rozbieracza-wykrawacza, a następnie w okresie od 5 maja 1979r. do 30 września 1979r. pracował w (...) Związku Spółek (...) w S., przy czym w okresie od 11 lipca 1979r. do 31 sierpnia 1979r. przebywał na urlopie bezpłatnym. Od 1 września 1980r. A. C. podjął zatrudnienie w Gminnej Spółdzielni (...) w Z. w Zakładzie (...) (świadczenie pracy z 2.10.1978r. k.14 akt emerytalnych; świadectwo pracy z 30.11.1981r. k. 16 akt emerytalnych; świadectwo pracy k. 40 akt emerytalnych). W okresie od 9 stycznia 1976r. do 12 stycznia 1978r. odbywał zasadniczą służbę wojskową (zaświadczenie k. 13 akt emerytalnych).

Rodzice ubezpieczonego J. i I. C. od dnia 4 maja 1958r. prowadzili własne gospodarstwo rolne o powierzchni ogólnej 8,28 ha, położone we wsi B. i B. do momentu przekazania go aktem notarialnym 1007/89 z dnia 15 lutego 1989r.

(zaświadczenie k.12 akt emerytalnych). A. C. mieszkał wraz z rodzicami i pracował w ich gospodarstwie rolnym, a czynności gospodarskie zajmowały mu codziennie po 6-8 godzin. Rodzice wnioskodawcy uprawiali zboże, ziemniaki, buraki cukrowe, hodowali krowy, trzodę chlewną, posiadali konia. Ubezpieczony wykonywał wszystkie prace polowe oraz przy obrządki inwentarza żywego. Wnioskodawca jest najstarszy z rodzeństwa, ma dwóch młodszych braci. W okresie po zakończeniu pracy w Zakładach (...) w S. do czasu rozpoczęcia pracy w (...) Związku Spółek (...) w S. (od 1 listopada 1978r. do 4 maja 1979r.), w okresie urlopu bezpłatnego (od 11 lipca 1979r. do 31 sierpnia 1979r.) oraz po zakończeniu pracy w (...) Związku Spółek (...) w S. do rozpoczęcia pracy w Gminnej Spółdzielni (...) w Z. (od 1 października 1979r. do 31 sierpnia 1980r.) ubezpieczony stale zamieszkiwał z rodzicami i pracował w ich gospodarstwie rolnym (zeznania świadków R. M. i P. M. k.13-13v akt sprawy; wyjaśnienia i zeznania ubezpieczonego k. 12-13 i 13v akt sprawy).

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (okoliczność bezsporna, nadto raport z analizy konta k.27 akt emerytalnych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego A. C. zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl przywołanego wyżej art. 32 ust. 1 i 4 ustawy pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a w myśl przywołanego wyżej art. 27 ustawy wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z § 4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponadto zgodnie z § 2 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia w zakresie niezbędnym do uzupełnienia okresu ubezpieczeniowego, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury.

W okolicznościach niniejszej sprawy jedyną kwestią sporną było to, czy na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony legitymuje się co najmniej 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym. Poza sporem pozostawało bowiem, że A. C. osiągnął wymagany ustawą wiek w dniu 30 września 2016r., spełnił przesłankę co najmniej 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, wykazując 17 lat, 1 miesiąc i 2 dni, jak również nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Ostatecznie - po częściowej zmianie zaskarżonej decyzji z dnia 20 września 2016r. decyzją z dnia 9 listopada 2016r. - organ rentowy przyjął za udowodniony staż ubezpieczeniowym w łącznym wymiarze 24 lat, 7 miesięcy i 19 dni, zatem do 25-letniego okresu wymaganego do przyznania emerytury brakowało mu niespełna 5 miesięcy. W tym celu A. C.

wnosił o uwzględnienie okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia, a obejmujących okresy przerw pomiędzy kolejnymi zatrudnieniami, jak również okresu bezpłatnego urlopu, który przypadł w czasie żniw.

Jak wskazuje się w doktrynie i orzecznictwie, aby można było zaliczyć okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia traktując je jako okresy składkowe ubezpieczony musi wykazać, iż pracował w gospodarstwie rolnym co najmniej 4 godziny dziennie. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie zasadne było uzupełnienie okresu ubezpieczenia okresem pracy w gospodarstwie rolnym rodziców wnioskodawcy po ukończeniu 16-tego roku życia. Niewątpliwie w okresie po zakończeniu pracy w Zakładach (...) w S. do czasu rozpoczęcia pracy w (...) Związku Spółek (...) w S. (od 1 listopada 1978r. do 4 maja 1979r.), w okresie urlopu bezpłatnego (od 11 lipca 1979r. do 31 sierpnia 1979r.) oraz po zakończeniu pracy w (...) Związku Spółek (...) w S. do rozpoczęcia pracy w Gminnej Spółdzielni (...) w Z. (od 1 października 1979r. do 31 sierpnia 1980r.) ubezpieczony stale zamieszkiwał z rodzicami i pracował w ich gospodarstwie rolnym, przy czym praca ta zajmowała mu ponad 4 godziny dziennie. Organ rentowy w/w okresów nie rozpatrywał, a w ocenie Sądu powinny one uzupełniająco podlegać zaliczeniu do stażu ubezpieczeniowego, bowiem A. C. wówczas nigdzie nie pracował i nie miał innego źródła utrzymania, a zatem zasadne są twierdzenia, że był to okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, z którymi stale zamieszkiwał. Bezspornie gospodarstwo rolne rodziców wnioskodawcy o powierzchni 8,28 ha wymagało dużego nakładu pracy, w szczególności wobec hodowanego inwentarza żywego oraz prowadzonej uprawy roślin. Ubezpieczony wykonywał wówczas wszelkie czynności przy obrządki zwierząt, prace polowe oraz w czasie żniw. Do stażu ubezpieczeniowego zaliczyć należało także okres urlopu bezpłatnego, bo – choć jest to okres, który nie podlega wliczeniu do zatrudnienia – to ubezpieczony wskazał, że odbywały się wtedy żniwa (lipiec-sierpień 1979r.). Świadców R. M. i P. M., którzy byli sąsiadami rodziców ubezpieczonego potwierdzili, że widzieli go wykonującego prace w gospodarstwie rolnym. Zeznania te, jak również zeznania ubezpieczonego Sąd ocenił jako spójne, logiczne i w całości wiarygodne.

Do wymaganego przepisami 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego ubezpieczonemu brakowało zaledwie 4 miesiące i 11 dni (ostatecznie organ rentowy przyjął za udowodniony staż ubezpieczeniowy w wymiarze 24 lat, 7 miesięcy i 19 dni). Co za tym idzie w okolicznościach niniejszej sprawy wystarczyło zaliczenie uzupełniająco, stosownie do treści art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, okresu pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia w w/w zakresie. Przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło zatem ustalić, iż ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, uzupełnionym okresem pracy w gospodarstwie rolnym. W dniu ukończenia wymaganego przepisami wieku emerytalnego ubezpieczony spełnił ostatnią przesłankę określoną w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił prawo A. C. do emerytury od (...)tj. od osiągnięcia przez ubezpieczonego 60-tego roku życia.